

YAYIN TANITMA

Sedimentary Rocks

- P. J. Pettijohn. Harper International Edition. 3rd Edition, 1975, 628 sayfa.

İlk defa 1949'da yayımlanan Pettijohn'un bu kitabı 3 üncü baskısında birçok yenilikler getirmekte ve ortaya yepyeni bir kitap çıkmakta. 7 bölümü çeşitli sedimenter kayaçları, en yeni kavramlara göre ayrıntılı olarak anlatmaktadır (Kırıntılı kayaçlar, Volkanoklastik sedimenter, Kireçtaşları ve Dolomitler, diğer kimyasal yoldan oluşan sedimanlar).

Kitabın başında anlatılan "Sedimentoloji kavramının tarih sürecinde geçirdiği evrim" çok ilginçtir. Ayrıca sedimenter doku ve yapı, sedimenter birimlerin geometrisi ve bunların önemi açık ve kolay anlaşılır bir şekilde anlatılmıştır.

Son 5 bölüm ise sırasıyla şu konuları kapsamakta: Sedimenter kayaçların kaynağı, paleoakıntılar ve paleocoğrafya, ortamsal analizler, sedimantasyon ve tektonik, sedimanlar ve yeryuvarının tarihçesi.

Fakat kitabın ağırlık noktası, sedimenter kayaçların petrolojisidir. Özellikle jeologların arazide karşılaştıkları sorunların yanıtları bu kitapta bulunabilir.

Depositional Sedimentary Environments

- H. E. REINECK ve I. B. SINGH, Springer Verlag, Berlin 1975, 438 sayfa.

Bu kitap 2 bölüm halindedir. Birinci bölümde birincil sedimenter yapılar ve dokular işlenmektedir. Bilindiği gibi sedimenter yapıların incelenmesi, bunların nasıl oluştuğunun anlaşılması, ortam analizlerini yapmak için kaçınılmazdır. Özellikle fiziksel ve organik yapılar üzerinde titizlikle durulmuştur. Bu nedenle sedimenter yapıların nasıl oluştuğunu anlatmak isteyenlere özellikle tavsiye edilir.

İkinci bölüm ise modern ortamları anlatmaktadır. Eski ortamları iyi anlayabilmek için, şu anda karada ve denizde oluşan süreçleri anlamak gerekmektedir. Bu süreçlerin oluşturduğu sedimantasyon modelleri, eski ortamları yorumlamada çok yararlı olmaktadır.

Sedimentary Environments and Facies

- H. G. READING, Blackwell Scientific Publications, Okford 1978, 576 sayfa, kalın kapak 22 pound, yumuşak kapak 13 pound.

Yeni yayımlanan bu kitap, çağdaş sedimenter ortamları anlatmakta ve bu modellerle eski ortamların nasıl tanınacağını göstermektedir. Eski kayaçlarda sedimenter süreçlerin ürünlerinin, fasiyes ve fasiyes birliklerinin bir kesit boyunca yorumlanmaları havzanın nasıl oluştuğuna, oluşma esnasındaki iklime, biyolojik evrime ve tektoniğe ışık tutmaktadır.

Bu kitap, kendi dallarında ün yapmış birçok bilim adamı tarafından yazılmış ve bunlar READING tarafından derlenmiştir. Birçok okuyucu tarafından büyük bir zevk ile okunacak bu kitap, yerbilimi öğrencileri ve jeologlar için ideal bir el kitabıdır.

REINECK'in kitabıyla karşılaştığımızda övülecek yanı, sadece kırıntılı ortamlara bağlı olmayarak, bütün ortamları içermesi, eksik olan yanı ise sedimenter yapı ve dokuları içermemesidir.

Yeni çıkan bu sedimentoloji kitabının özelliği, diğer sedimentoloji kitaplarının bir bölüm halinde işlediği derin deniz çökellerini daha da ayrıntılı bir biçimde ele almasıdır. Deneyimli deniz jeologları, stratigraflar ve mühendisler tarafından, çağdaş ve eski denizaltı kanyonları, yelpazeleri ve hendeklerinde oluşan sediment birikimleri üzerine yazılan 25 makale bu kitapta toplanmıştır. Bu kitap ayrıca sedimentasyon modelleri ile tektonik arasındaki ilişkileri de ayrıntılı olarak ele almaktadır.

Kitaptaki 25 makale şu bölümler altında toplanmıştır:

- 1 — Denizaltı kanyonlarında taban akıntıları ve biyolojik süreçler (6 makale).
- 2 — Denizaltı kanyon ve yelpazelerinde graviteye bağlı süreçler (5 makale).
- 3 — Denizaltı yelpazelerinde türbiditik ve yarıpelajik süreçler (6 makale).
- 4 — Bazı denizaltı kanyon ve yelpazelerinin tektonik konumları (3 makale).
- 5 — Ada yayı ve hendek havzalarında tektonik ve sedimentasyon; konglomeraların yamaç aşağı taşınmaları (4 makale).
- 6 — Sentez ve Teşhis: Araştırma bölgelerinde gelişim, şu andaki durum ve gelecekteki olanaklar.

Türkiye'de çağdaş ve eski derin deniz çökelleri ayrıntılı olarak bilinmemekte ve sıhhatli yorumlar getirilememektedir. Bu nedenle de bu birimler bilimsel ve ekonomik olarak değerlendirilememektedir.

Bu nedenle bu kitabın derin deniz çökellerinde çalışan jeologlara, sedimentologlara, deniz bilimcilerine ve petrol jeologlarına büyük bir yardımı olacağına inanıyorum.

Dr. Doğan Leflef

Yeryuvarı ve İnsan Dergisi'nin gelecek sayılarında yer alacak sürekli yazılardan bazıları:

Yerbilimlerinde Ustalar	Prof. Dr. İnsan Ruhi BERENT
Öteki Ülkelerde Yerbilimleri	Portekiz'de Yerbilimleri Fransa'da Yerbilimleri
Pierre De Tchihatcheff	Hayatı, Yayınları ve Türkiye Jeolojisine Katkıları